

Natura 2000 gebied 132 – Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Beekdalen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9801049
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Heusen, 's Hertogenbosch, Vught
Oppervlakte:	931 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Vlijmens Ven, de Moerputten en het Bossche Broek vormen samen één gebied ten zuidwesten van 's-Hertogenbosch. Hier gaat het beekdal van de Dommel over in het laagveengebied van de "Naad van Brabant". Door de ligging in deze overgangszone zijn in het gebied basenminnende water- moeras- en graslandvegetaties aanwezig. Het Vlijmens Ven is een kwelgebied waar kranswiervegetaties wordt aangetroffen in sloten. De Moerputten is een natuurreservaat met een groot areaal aan blauwgrasland en elzenbroekbos. Het Bossche Broek is een moerassig gebied in de benedenloop van de Dommel, waar blauwgraslanden aanwezig zijn.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Tussen Vendreef en Deutersestraat zijn landbouwgronden (261 ha) buiten de begrenzing gebracht. De in dit gebied gelegen wegbermen en de bermen van de Nieuwe Bossche Sloot blijven als leefgebied van het H1061 donker pimperlblauwtje onderdeel uitmaken van het aangewezen gebied.
- Enkele percelen cultuurgrond langs de Honderdmorgensedijk (ca. 26 ha) en tussen de Moerputtenweg en rijksweg A59 (ca. 27 ha) zijn vervallen omdat ze van weinig betekenis zijn voor de instandhouding van het gebied.
- Uitbreiding met nieuwe natuur ten zuiden van Nieuwkuijk (38 ha), en met oevers en bermen langs het Drongelens Kanaal ten behoeve van het H1061 donker pimperlblauwtje.
- Ten oosten van de Moerputten is de eigendomsgrens van Staatsbosbeheer gevolgd (2 ha toegevoegd).

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3140	Kranswierwateren
H6410	Blauwgraslanden
H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1059	Pimpernelblauwtje
H1061	Donker pimpernelblauwtje
H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1831	Drijvende waterweegbree

Kernopgaven

- 4.08 **Evenwichtig systeem:** Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kranswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H101X en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149, en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.
- 5.04 **Leefgebied pimpernelblauwtjes:** Vergroting en verbetering kwaliteit leefgebied pimpernelblauwtje H1059 en donker pimpernelblauwtje H1061.
- 5.05 **Schraalgraslanden:** Herstel kwaliteit en uitbreiding areaal van heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische <i>Chara</i> spp. vegetaties
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	In het gebied komt een bijzondere vorm van het habitatype voor. Het deelgebied Vlijmens Ven is één van de weinige gebieden in Nederland waar voor het habitatype

kranswierwateren, als gevolg van de hoge kweldruk, duurzame omstandigheden buiten natuurgebieden bestaan. In de kranswierbegroeiingen komen bovendien zeer zeldzame diersoorten voor waardoor het gebied een zeer grote bijdrage levert aan het landelijke doel van het habitatype.

H6410 **Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting De blauwgraslanden zijn zowel van het grond- als het oppervlaktewaterregime afhankelijk en vormen uitstekende voorbeelden van het habitatype in Nederland. De kwaliteit staat onder druk. Het is met name van belang voor de populatie van de grote pimpernel, waardplant van de soort H1059 pimpernelblauwtje, in de blauwgraslanden in de Moerputten te herstellen.

H6510 **Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheooilanden, *glanshaver* (subtype A) en *grote vossenstaart* (subtype B).
 Toelichting Dit voor de omgeving van Den Bosch karakteristieke, maar sterk in oppervlakte en kwaliteit achteruitgegangene glanshaver- en vossenstaartheooilanden, *grote vossenstaart* (subtype B) in de vorm van weidekervelhooiland is te herstellen en te ontwikkelen, waarmee een bijdrage geleverd wordt aan het herstel en behoud van de pimpernelbauwtjes. In het gradiënten- en soortenrijke gebied komt ook glanshaver- en vossenstaartheooilanden, *glanshaver* (subtype A) matig ontwikkeld voor. Subtype B is landelijk gezien in een zeer ongunstige staat van instandhouding, subtype A is matig ongunstig. Het betreft het meest kansrijke Natura 2000 gebied voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van de glanshaver- en vossenstaartheooilanden.

Soorten

H1059 Pimpernelblauwtje

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 8.000 volwassen individuen.
 Toelichting Het pimpernelblauwtje heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding. Het gebied bevat de enige populatie in Nederland. Door ontwikkeling van nieuwe natuur zal het leefgebied sterk worden uitgebreid en ruimte bieden aan een zeer groot deel van het landelijke doel voor het pimpernelblauwtje, in samenhang met leefgebied voor de soort H1061 donker pimpernelblauwtje.

H1061 Donker pimpernelblauwtje

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 2.000 volwassen individuen.
 Toelichting Het donker pimpernelblauwtje heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding. Het gebied bevat één van de twee populaties in Nederland. Door ontwikkeling van nieuwe natuur zal het leefgebied sterk worden uitgebreid en ruimte bieden aan een groot deel van het landelijke doel, in samenhang met leefgebied voor de soort H1059 pimpernelblauwtje.

H1145 Grote modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De Naad van Brabant levert voor de grote modderkruiper één van de grootste bijdragen.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting Landelijk gezien is de kleine modderkruiper in een gunstige staat van instandhouding. Hoe groot het belang van het gebied voor de soort is, is vooralsnog onduidelijk.

H1831 Drijvende waterweegbree

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De drijvende waterweegbree is uit verschillende deelgebieden bekend waaronder het Vlijmens ven, voorkomend in sloten. De doelstelling lift mee met doelen voor watervegetatie.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3140 Kranswierwateren	--	++	>	>
H6410 Blauwgraslanden	--	+	>	>
H6510_A Glanshaver- en vossenstaartheuilen (glanshaver)	-	+	>	>
H6510_B Glanshaver- en vossenstaartheuilen (grote vossenstaart)	--	+	>	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1059 Pimpernelblauwtje	--	++	>	>
H1061 Donker pimpernelblauwtje	--	++	>	>
H1145 Grote modderkruiper	-	+	=	=
H1149 Kleine modderkruiper	+	+	=	=
H1831 Drijvende waterweegbree	-	+	=	=